

V Praze dne 31.1.2018

Oponentní posudek diplomové práce

Autor diplomové práce: Bc. Petr Srogončík

Téma: GALERIE SANTINI A BYTOVÝ DŮM

Vedoucí diplomové práce: Ing. Arch. Radek Lampa

FA ČVUT Praha

Atelier Lampa, zimní semestr 2017/2018

Úvodem nelze nezmínit první dojem z této diplomní práce, tedy kultivované pojetí grafické podoby. Forma brožury (knihy) je graficky střizlivá a nechává vyniknout předložený projekt spíše názornou než technicistní formou. Zpracování průvodních informací, širších vztahů, historického kontextu či dopravy je na velmi dobré úrovni.

Zadání

Tato diplomní práce se zabývá vyřešením stávající proluky na náměstí Republiky ve Žďáru nad Sázavou. Město je veřejnosti známo především světoznámým poutním místem Zelená hora od J.B.Santiniho (UNESCO) v severní části města. Autor se zajímavým způsobem zamýšlí nad vytvořením druhého turistického „taháku“ v centru na náměstí Republiky. Byť pojednává o dílčí části náměstí (jedné proluce), otevírá tím v podtextu silnější téma, tj. vyřešení celého náměstí. Jedná se o velmi složitý podlouhlý prostor zorganizovaný podle dopravně důležitého severo-j jižního průtahu městem. Tato silnice sice na náměstí přivádí množství automobilů včetně návštěvníků, zároveň však vytváří hlavní negativní prvek celého prostoru odrazující případné návštěvníky (hluk, spaliny atp.). Druhým podstatným negativem místa je velmi nevyvážená kvalita budov, která zejména v minulém režimu utrpěla značné rány (přestavby, novostavby). Domy na náměstí tedy opět nejsou faktorem, pro které by návštěvník Žďáru na náměstí zůstal. Naopak velmi pozitivně se lze zmínit o současné snaze vedení města náměstí oživit vkusným parterem se zajímavými prvky (kašna, časová osa). Náměstí si zaslouží prostorové dořešení tak, aby návštěvník měl důvod zdržet se i v této historicky centrální části města a nebyl magnetizován pouze slavnými stavbami J.B.Santiniho na severním okraji města. V tom je základní myšlenka této diplomní práce velmi kvalitní a nosná. Z anotace projektu číší patriotismus autora, dle jeho slov místního rodáka.

Řešené území

Projekt se zabývá stávající prolukou na nároží ulice Nádražní a náměstí Republiky. Jedná se o nároží vzniklé počátkem 20.století při vytvoření ulice spojující nádraží s náměstím. Historicky byly na řešené parcele 2 městské domy vystřídáné jedním větším objemem hotelu Bílý lev, který byl pro nevyhovující stavebně technický stav nedávno odstraněn. Nyní je parcela volná. Autor se správně zabývá rozbohem funkčního a hmotového řešení této výrazné, pohledově uplatněné parcely.

Koncepční a hmotové řešení

Zde se dostáváme k zásadnímu bodu celé práce, který zaslouží zamyšlení. Autor zvolil členění pozemku v duchu historické parcelace – tedy dva víceméně shodně velké pozemky a stavby umístěné v uliční frontě náměstí. Nárožní objekt má tvořit Galerie Santini, výrazný dům, který je odpovědí na zamýšlený polycentrismus města (vytvoření důstojného protipólu Santiniho stavbám na Zelené hoře a okolí). Pro návazný objekt v uliční frontě pak autor zvolil funkci obytného domu. Oba domy mají plochou střechu a stejnou podlažnost, galerie má ale vyšší konstrukční výšku podlaží, tedy dominantní pozici na nároží. Jedná se o přístup imitující přirozený vývoj města, kdy např. město odkoupí rohovou parcelu pro vytvoření galerie a přiléhající pozemek je využit pro stavbu „běžné“ bytovky. Obě funkce na náměstí nepochybně patří a autor dokládá i možnost dopravního napojení, zajištění dopravy v klidu apod.

Nicméně se v případě akademické roviny diplomního projektu nabízí úvaha vytěžit pro téma uctění díla J.B.Santiniho celou parcelu. Hmotové členění by mohlo odpovídat historickému členění na 2 objekty, funkčně by ale parcele slušelo využití pro jednu takto výraznou funkci. V případě, že by např. parcelu vlastnilo město a mohlo téma rozvíjet, lze si představit, že by pro potřebnou atraktivitu vytvořilo dva funkčně propojené vzájemně se podporující objekty (stálá výstava vs. objekt s proměnlivou expozicí / galerie vs. centrum umění / galerie vs. knihovna). Zvolené řešení je zdůvodněné, zůstává zde ale výrazný pocit nenaplnění. V rovině urbanistické měl autor městu nabídnout atraktivní a město-tvornou funkci pro celou parcelu.

Co se týče hmotového řešení, není prezentován urbanistický rozbor místa. Slušelo by se zdůvodnit objemové řešení formou hmotové rešerše, zdůvodnit výškové řešení, začlenění do okolní zástavby. V principu se mělo jednat v první řadě o urbanistickou úlohu.

Ke hmotovému řešení se opět autor staví tak, jako by na parcelu přišli dva rozdílní stavebníci a vzájemně se hmotové řešení nekoordinovalo. Hmoty v celkovém vyznění nepůsobí kompozičně zcela vyváženě. V případě, že by pozemek rozvíjel jeden vlastník, slušelo by se hmotové řešení zdaleka více zdůvodnit a rozpracovat. Takto opět zůstává pocit nevytěžení možností.

Návrh

Stěžejním bodem práce jsou návrhy obou domů. Jsou předvedeny sebevědomě a na velmi dobré úrovni. Galerie je navržena jako centrální kubická hmota pravidelně půdorysně rozčleněna na 3x3 pole. Metodou vycházející ze Santiniho principů (práce se světlem a stínem, číselnými kombinacemi, centrální kompozicí stavby apod.) projekt přináší ryze autorský způsob řešení. Vedle nesporně kvalitních momentů (jednoznačnost hmoty krychle, jednoznačnost vnitřního prostoru, kvalitní plastické vyřešení fasády, pohledový beton zvolený jako jednotící materiál celé stavby, detaily korespondující s konceptem celé stavby, průhled na Zelenou horu) jsou zde i diskutabilní body. Již v minulém odstavci zmíněné ne zcela přesvědčivé hmotové řešení nás přivádí na samotný (urbanistický) počátek. Zde se projevuje konfliktem formy galerie (ryze solitérní centrální objekt krychle), který je ale začleněn do uliční fronty. Jistě lze ve světě nalézt obdobné případy, ale sesazení hmot na sraz není dotaženo. Zvláště při zcela volném zadání měl autor uvažovat hmotové oddělení kubusu od sousedních domů (ulička, průrva či při nejmenším výrazná nuta). Druhým bodem k diskusi je interiér galerie, kdy prezentace architektonických modelů práce J.B.Santiniho je navržena v architektonicky velmi výrazných zaoblených místnostech, které na sebe strhávají oproti vystaveným modelům pozornost. Tento přístup najdeme ale i v jiných architektonicky výrazných galeriích, (Guggenheim museum v Bilbao, Židovské museum v Berlíně apod.), tak ctím autorovu možnost přiklonit se k tomuto přístupu.

K akademické diskusi zůstává, jak obecně přistupovat k tvorbě galerie genia světové architektury. Vedle zvolené velmi odvážné a sebevědomé metody, kdy se autor pokusil o princip práce ve šlépějích slavného předchůdce, se nabízí pokornější přístup jednoduchého objektu, který by více nechal vyznít samotná předváděná díla a byl by odolnější z hlediska času. Vzhledem k architektonicky roztržité podobě náměstí a předvedené úrovni architektury domu se zvolená vizuálně výrazná metoda zdá být správným řešením. Na zvolený postup ale vždy budou vztahována nejpřísnější možná měřítka. Projekt bytového domu vedle projektu galerie působí trochu podružně, ale je opět předveden se ctí a na velmi vysoké architektonické úrovni jak dispozičně tak z exteriéru. Jeho výraz je ryze současný a zaměřený na detail. V dispozici je ke zvážení opticky velký poměr obslužné plochy (chodba, schodiště, výtah) vzhledem k bytům, který by nemusel vyhovovat investorovi. Dále se autor potýkal s velmi hlubokou dispozicí bytů vzhledem k osvětlení a oslunění. Tento fakt je řešen prostorným zázemím bytů, které denní světlo nepotřebují. Vzhledem k architektonické podobě náměstí by takový bytový dům jistě byl přínosem k postupnému navyšování kvality místa.

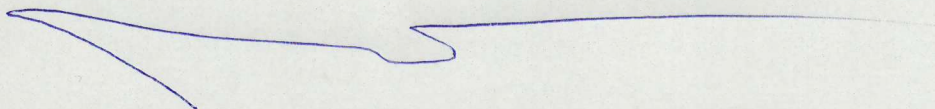
Závěr

Hlavním přínosem této diplomové práce je nastolení tématu, což u závěrečné školní práce považuji za nejcennější. Vytěžení potenciálu Santiniho Zelené hory i pro méně zajímavé centrum města je velmi dobré téma, které zaslouží prezentaci zástupcům města a další rozvíjení v rámci městských struktur.

Přes částečně diskutabilní urbanistické vyřešení je celý projekt přesvědčivě podán. Kvalita samotného návrhu je nadstandardní a lze ocenit pečlivý přístup autora ke všem částem projektu. Veškerá polemika je již v opravdu nadstavbové rovině a tak by to mělo u diplomové práce být.

Navrhuji, aby Petr Srogončík obhájil svou diplomovou práci. Hodnocení vzhledem k výše popsanému navrhuji B.

Ing. Arch. Jan Mackovič

A handwritten signature in blue ink, consisting of a long horizontal line with a small loop at the end and a shorter line extending downwards from the start.